

Erasmus+

Projekts restART for ART

2020-1-RO01-KA227-ADU-095778
Intelektuālais rezultāts #1
"Kultūras kartēšana"

Projekts "restART for ART" tiek finansēts ar Eiropas Komisijas "Erasmus+ Jaunatne darbībā", kuru Latvijā administrē Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.

Projekta partneri

Projekta koordinators Rumānijā:
Asociția "Centrul pentru Dezvoltarea Instrumentelor Structurale" (CPDIS)
E-mail: asociația_cpdis@yahoo.ro
Web Page: <http://www.cpdis.ro>
Facebook: <https://facebook.com/AsociațiaCpdis/>

Projekta partneris Spānijā:
"Academia Postal Tres"
E-mail: info@postal3.es
Web Page: <http://www.postal3.es>
Facebook: <https://www.facebook.com/academiapostal3>

Projekta partneris Latvijā:
"Creative minds for Culture"
E-mail: mindsforculture@gmail.com
Web Page: <http://www.mindsforculture.com>
Facebook: <https://www.facebook.com/CreativeMindsforCulture>

Projekta partneris Turcijā:
"Belen Kaymaklığı"
E-mail: belenkaymakligiab@gmail.com
Web Page: <http://www.belen.gov.tr>
Facebook: <https://www.facebook.com/groups/belenkaymakligiprojeofisi>

Kultūras kartēšana **LATVIJA**

Kopsavilkums

COVID-19 pandēmijas laiks ir bijis sarežģīts visiem, it īpaši kultūras un radošo industriju pārstāvjiem, kuriem ir nācies meklēt jaunus veidus, kā turpināt savas radošās izpausmes, uzturēt kontaktus ar citiem māksliniekiem un jaunā, bet saistošā veidā uzrunāt auditoriju. Jau pirms pandēmijas bija skaidrs, ka tiešsaistes saziņa un iesaiste nav tik efektīva, cik klātienē pasākumi, taču ilgu laiku tas ir bijis vienīgais veids, kā turpināt iesākto. Pirms COVID-19 tika plānoti koncerti un izstādes, no kurām vairākums tika atceltas, taču daļa norisinājās tiešsaistē. Tiešsaistē tika organizēti arī konkursi, mākslinieki sadarbojās, lai radītu digitālas izstādes. Interneta vidē tika prezentēts veikums arī mūzikas, teātra un amatniecības jomā. Lai gan krietni mazākā skaitā, tomēr arī klātienē pandēmijas laikā tika organizētas dažādas aktivitātes, piemēram, fotogrāfiju izstādes, amatniecības tirgus, koncerti, festivāli, kino un teātra izrādes, kā arī lietišķās mākslas izstādes.

Respondentu vairākums ir atzinis, ka COVID-19 krīze ir ietekmējusi viņu darbību, tāpēc lielākā daļa aptaujāto mākslinieku ir centušies pielāgoties jaunajiem apstākļiem, tomēr, kā noprojams pēc aptaujas rezultātiem, daudzi ir gaidījuši iespēju atsākt darbību klātienē. Var teikt, ka pandēmijas ietekme vairāk ir bijusi negatīva, lai gan ir radījusi nepieciešamību pēc radošākas pieejas ierastajām lietām.

Nemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka māksliniekiem, kurus pandēmijas izraisītā krīze ir ietekmējusi negatīvi, ir nepieciešams nodrošināt dažādus atbalsta instrumentus.

Lai mākslinieki spētu transformēt līdzšinējās izteiksmes formas, pielāgojot tās digitālajai videi un pasākumiem tiešsaistē, ir būtiski attīstīt viņu vispārējās kompetences, kas palīdzētu veiksmīgāk pielāgoties digitālās vides specifikai un auditorijas iesaistei. Māksliniekiem noderētu vadlīnijas un ieteikumi, kā esošajos apstākļos organizēt pasākumus tiešsaistē vai klātienē, ievērojot noteiktos ierobežojumus, lai tie notiktu biežāk un kvalitatīvāk. Mākslinieku kompetenču pilnveide un pieredzes apmaiņa ar citiem māksliniekiem ir nozīmīgs faktors informācijas apmaiņai, lai labāk adaptētos jaunajā situācijā un turpinātu savas radošās izpausmes. Ir būtiski atbalstīt māksliniekus un sniegt viņiem iespējas savstarpējai komunikācijai ar citiem nozares pārstāvjiem no dažādām valstīm, uzzinot par labās prakses piemēriem, kā veiksmīgāk pielāgoties pandēmijas izraisītajiem apstākļiem.

Sniedzot māksliniekiem atbalstu un iepriekš minētos risinājumus, jānodrošina to pieejamība pēc iespējas plašākai radošās nozares pārstāvju auditorijai.

An aerial photograph of Madrid, Spain, taken at sunset. The sun is low on the horizon, casting a warm orange glow over the city. In the foreground, the dense urban landscape is visible, with numerous buildings and a prominent clock tower on the left. The sky is a mix of orange and pink hues. A black semi-transparent banner is overlaid on the left side of the image, containing text and a flag icon.

Kultūras kartēšana **SPĀNIJA**

Kopsavilkums

Pandēmijas ietekme uz kultūras sektoru Spānijā ir bijusi traģiska un ar nopietnām sekām. Visām valsts nozarēm un apakšnozarēm tika piemēroti stingri noteikumi, kas kopumā lika jebkurai industrijai meklēt jaunus ražošanas un radīšanas veidus, un tai pat laikā daudziem darbu zaudējušiem māksliniekiem meklēt iespējas īstenot dažādas radošas aktivitātes individuāli. Radošo aktivitāšu īstenošana gan visos mirkļos nav bijusi iespējama valstī, un 49% no aptaujas dalībniekiem pandēmijas periodā nav organizējuši nevienu klātienes pasākumu, un lielākā daļa no viņiem ir saistīti ar kultūru caur mūziku un teātri, kuru norise teorētiski ir iespējama arī tiešsaistē. Tai pat laikā 72% no visiem respondentiem ir bijuši kaut kādā veidā iesaistīti ar mākslu saistītās aktivitātēs šajā periodā.

Tas nozīmē, ka cilvēki nav bijuši spējīgi organizēt pasākumus vai piedalīties tajos, bet intensīvs mākslas radīšanas process, izmantojot digitālo vidi un tehnoloģiju rīkus, ir norisinājies individuāli – bez veida, kā mākslu palaist aprītē dzīvā kultūras tirgū. Tas viss ir novedis pie pamatīgas spāņu mākslinieku ienākumu samazināšanās vai pat izzušanas.

Šī iemesla dēļ arī iespējas apmeklēt vai organizēt pasākumus ir turpinājušas samazināties, ierobežojumi nav ļāvuši apmeklēt pasākumus vai tos vispār organizēt. 38% respondentu pandēmijas periodā nav apmeklējuši klātienes pasākumus vispār, kamēr 30% respondentu tādus apmeklēja tikai reizi 1-3 mēnešos.

Šīs tendences tāpat uzsver mūzikas sektora nozīmību Spānijā, jo mūzika ir bijusi galvenajā lomā lielākajā daļā no pasākumiem, kas pandēmijas periodā tomēr ir tikusi organizēti un arī tāpēc, ka ir bijusi liela daļa no mākslinieku individuāli īstenotajām aktivitātēm: radošās mājsaimniecībās šajā laikā ir notikusi dziesmu sacerēšana un skaņdarbu komponēšana (14%), mūzikas instrumentu spēlēšana (21%), dziedāšana (20%) – kopumā 55% no respondentu atbildēm. Un, ja neņem vērā māksliniekus, kuri nevarēja vai negribēja neko iesākt, statistika rāda, ka divas trešdaļas no mākslinieku nodarbēm bija saistītas ar mūziku.

Likumsakarīgi var secināt, ka aktivitātes, kuras pandēmijas periodā kļuva populārākas (radīt digitālo mākslu (31%), sadarboties ar citiem digitālas izstādes veidošanā (29%)) arī bija saistītas ar mūzikas sektoru kā vismaz motivējošu faktoru.

Papildus tam jāpiemin, ka kino un audiovizuālās mākslas sektors kopumā ir bijis stūrakmens lielākajai daļai aktivitāšu, kas īstenotas pandēmijas laikā, pat tādām aktivitātēm kā rakstīšana vai gleznošana – tradicionālā skatījumā individuālas nodarbes, bet ar tiešsaistes palīdzību – online izstādes, digitālu produktu un programmu scenāriji, veidojumi, kas var tikt popularizēti ar interneta un straumēšanas servisu palīdzību.

Pat tad šī pētījuma rezultāts ir, ka pandēmijas ietekme uz Spānijas kultūras sektoru ir ar ļoti negatīvām sekām, tā ir iznīcinājusi vairākus tūkstošus darbavieta, samazinājusi mākslinieku ienākumus līdz normālu dzīves kvalitāti nenodrošinošam minimumam, kā arī ir likusi māksliniekiem apturēt vai pārtraukt savu darbību. Radošas aktivitātes ir svarīga dažādu uzņēmumu un organizāciju darbības sastāvdaļa, kas nepieciešama, lai strukturētu kultūras sektoru un kultūras tirgu valstī kopumā. No realitātes izpētišanas veiktajā pētījumā un ietekmēto cilvēku viedokļu apkopošanas ir iespējams sniegt nozares speciālistiem divus ieteikumus:

- Veicināt tādu iniciatīvu veidošanos, kas saistītas ar mākslinieku digitālo prasmju attīstību kultūras produktu radīšanas, izplatīšanas un reklamēšanas posmos;
- Izmantot savā labā inerci, ko rada jau organizētas aktivitātes (galvenokārt mūzikas nozarē) un veidot iniciatīvas/aktivitātes mūzikas nozares kā kultūras sektora čempiona atbalstīšanai, un atbalstīt mūziķus, jo šī ir viena no visvairāk pandēmijas rezultātā ietekmētajām kultūras apakšnozarēm (aktivitāšu kritums par 90%).

Kultūras kartēšana
RUMĀNIJA

Kopsavilkums

Rumānijas kultūras sektors ir ticis nopietni ietekmēts COVID-19 pandēmijas laikā. 85% respondentu no visiem pētījumā iesaistītajiem atzīst, ka notikumi pasaulē viņus kaut kādā mērā ir ietekmējuši. Kā sākotnēji sagaidīts, vislielākā ietekme ir bijusi uz pašnodarbinātajiem (61% no šīs grupas pārstāvjiem nav piedalījušies nekādās radošās izpausmēs). Krietni vairāk nekā puse (78%) respondentu pandēmijas laikā nav organizējuši nevienu aktivitāti, un līdzīgs apjoms – 67% - nav piedalījušies nekādās radošās aktivitātēs un pasākumos. Šie skaitļi atspoguļo spēcīgu negatīvu ietekmi uz nozari, kur vistrauslākā kopienas daļa (pašnodarbinātie) ir tikuši ietekmēti visvairāk.

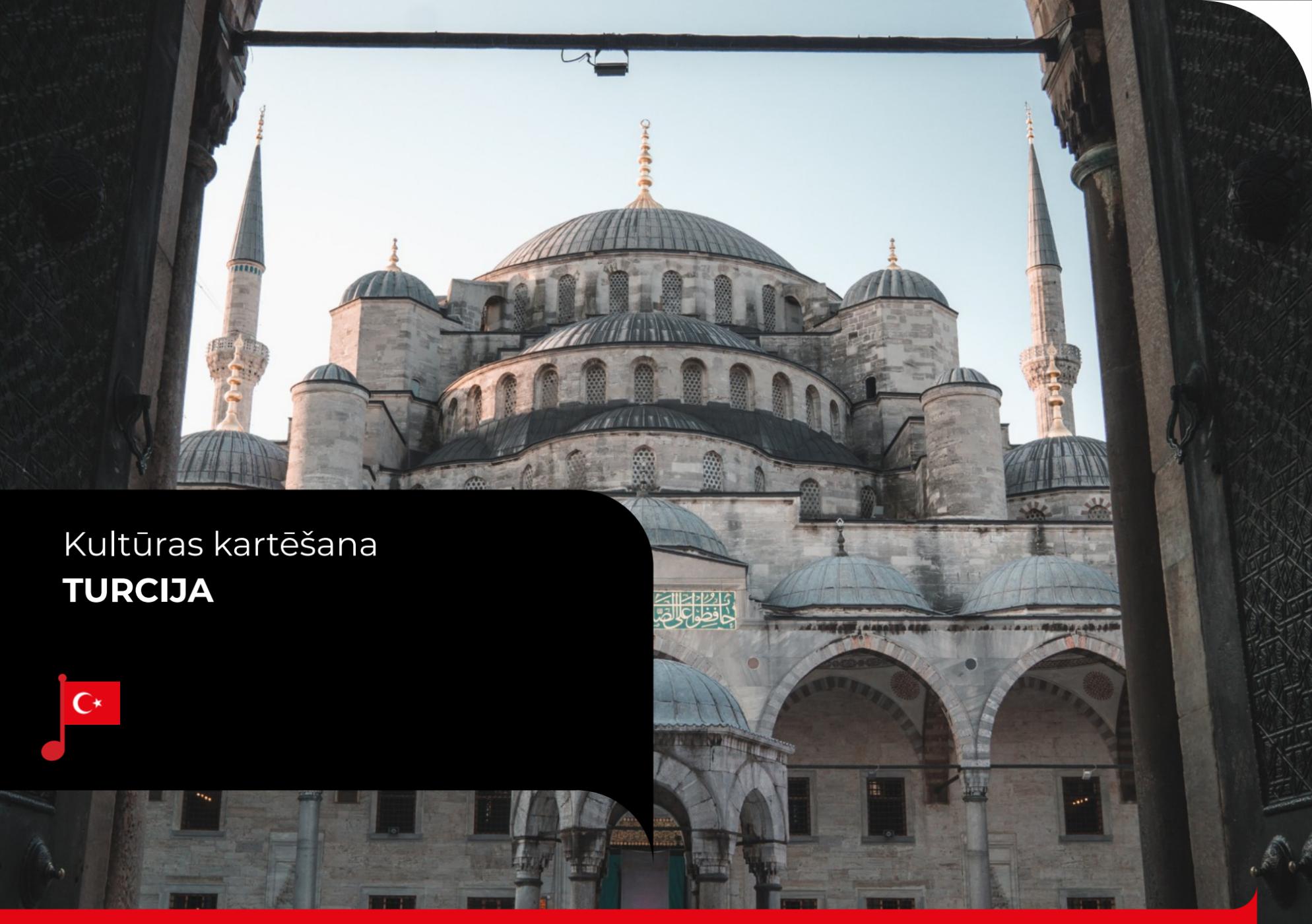
Digitālie rīki un sociālo mediju platformas ir palīdzējušas mīkstināt pandēmijas negatīvo ietekmi uz māksliniekiem līdz noteiktai pakāpei. Mākslinieku spēja pielāgoties digitālajai videi ir kopumā veiksmīga, īpaši jaunāko mākslinieku (25-34 gadi) vidū. Ir vērts pieminēt, ka Facebook, Whatsapp un Instagram ir platformas, kas visvairāk tikušas izmantotas komunikācijai ar citiem māksliniekiem, kamēr YouTube visvairāk izmantota tieši sava satura izvietošanai un popularizēšanai patērētāju vidū. Kultūras aktivitāte daļēji pārvietojusies no klātienes uz digitālo vidi pandēmijas laikā, un joprojām digitālā vide ir ar būtisku lomu ne tikai pasākumu un aktivitāšu reklamēšanā, bet arī īstenošanā.

Jebkurā gadījumā daļējā migrācija uz digitālo vidi nav pilnībā kompensējusi negatīvo ietekmi uz pašnodarbināto mākslinieku sektoru. Publiskas iejaukšanās iespējas un autoritāšu atbalsts bija ierobežots pandēmijas laikā. Daži atbalsta mehānismi palīdzēja samērā nedaudz (piemēram, tehniskā bezdarba pabalsts, ko piedāvāja valdība), bet tika piedāvāti nelielam mākslinieku skaitam, kas atbilda konkrētiem kritērijiem (tikai tiem, kam bija cita veida līgums, nevis darbalīgums).

Rumānijā neatkarīgie mākslinieki lielākoties darbojas kā pašnodarbinātie uz autoratlīdzības līguma pamata, līdz ar to neatbilst kritērijiem pabalsta saņemšanai. Citi atbalsta mehānismi un finansēšanas rīki tika ieviesti tieši kultūras nozarē (piemēram RO-CULTURA), bet kļuva pieejami tikai 2021. gadā, gandrīz gadu pēc pandēmijas sākšanās.

Datu analīze rāda, ka neatkarīgo mākslinieku sektoram Rumānijā ir nepieciešama labāka sagatavotība un paredzamība nākotnes nestabilitātēm. No vienas puses, labāka sagatavotība būtu sagaidāma no pašiem māksliniekiem, piemēram, digitālo prasmju apgūšana, lai sasniegtu lielāku mērķauditoriju. Šajā krīzē viena no mācībstundām ir arī par to, ka visai mākslinieku kopienai noderētu veidi, kā labāk komunicēt savā starpā, kas varētu palīdzēt veiksmīgāk aizgādāt kopējo kultūras darbinieku viedokli līdz dzirdīgām autoritātēm un veicināt dialogu nozares ietvaros. No otras puses, autoritātēm vajadzētu apsvērt veiksmīgāku atbalsta mehānismu izstrādi radošajām nozarēm un spēt reaģēt ātrāk, kad nozari ietekmē krīze.

Kultūras kartēšana
TURCIJA

Datu analīzes kopsavilkums

77 cilvēki no Turcijas (49 sievietes, 28 vīrieši) piedalījās projekta aptaujā. Izvērtējot dalībnieku sadalījumu pa vecuma grupām, visplašāk pārstāvētā vecuma grupa bija 45-54 gadi. Par 65 gadiem vecāku respondentu vidū nav nevienas sievišķā dzimuma pārstāves. Vairums aptaujas dalībnieku darbojas mūzikas nozarē un vismazāk – grafiskā dizaina jomā. Nākamā vispopulārākā nozare pēc mūzikas ir fotomāksla, tad rokdarbi, deja, gleznošana un teātris. Lielais brīvprātīgo skaits liecina, ka respondenti mīl mākslas klātbūtni savās dzīvēs un vēlas būt ieinteresēti mākslas nozarē.

Aptaujas dalībnieki uzskata, ka COVID-19 pandēmija ir negatīvi ietekmējusi viņu māksliniecisko darbību. Lielākā respondentu daļa (49) norādīja, ka pandēmijas laikā nav organizējuši nekādas aktivitātes un 21 no respondentiem norādīja, ka šajā periodā nav guvuši nekādus ienākumus. Neskatoties uz šo negatīvo tendenci, bija arī vērā ņemams respondentu daudzums (33), kas apgalvoja, ka ar mākslu nodarbojas brīvprātīgi un līdz ar to finansiāli nekādi netika ietekmēti.

Pandēmijas laikā radošas aktivitātes vairāk ir apmeklējušas tieši sievietes. Lielākā daļa respondentu (44) vispār nepiedalījās nekādās aktivitātēs kopš 2020. gada marta. Tie aptaujas dalībnieki, kas tomēr paguva individuāli apmeklēt kādu radošu pasākumu, apmeklēja fotomākslas, rokdarbu aktivitātes, arī teātri, koncertus un mūzikas pasākumus. Daudzi no māksliniekiem pandēmijas laiku pavadīja, trenējoties mūzikas instrumentu spēlē vai nodarbojoties ar rokdarbiem.

Vairākums mākslinieku saziņai ar citiem māksliniekiem pandēmijas periodā ir izmantojuši Instagram un Whatsapp platformas. 18% no respondentiem dod priekšroku Youtube un 14% šim mērķim izmanto Facebook. Nevienš no Turcijas māksliniekiem neizvēlas LinkedIn. Izvērtējot turpmākās pasākumu apmeklēšanas iespējas, vairākums mākslinieku apgalvoja, ka ir ieinteresēti atkal apmeklēt radošus pasākumus klātienē; tai pat laikā neliela mākslinieku daļa bija ar pretēju viedokli.

Respondentu vairākums vēlas turpināt saņemt informāciju par Erasmus+ projektu “restART for ART” un ir ieinteresēti piedalīties projekta aktivitātēs.

Kopumā no pētījuma rezultātiem var secināt, ka mākslinieki pandēmijas periodā labprāt turpināja darboties brīvprātīgi un pēc savas iniciatīvas, taču deva priekšroku dalībai citu organizētos pasākumos nekā organizēja aktivitātes paši. Papildus tam aptaujas dalībnieki apgalvo, ka vēlas atsākt klātienes pasākumu organizēšanu, taču daļa no viņiem vēl nav gatavi to darīt praktiski, jo joprojām jūtas pandēmijas perioda ietekmēti un turpina valdīt neskaidrība par nākotnes iespējām. Īsumā var teikt, ka pandēmijas periods ir negatīvi ietekmējis mākslinieciskās aktivitātes un nozares pārstāvju ienākumu apjomu, bet neskatoties uz to, mākslinieki ir gatavi turpināt darbību savā nozarē. Balstoties uz veikto pētījumu, ir iespējams izvirzīt šādas rekomendācijas:

- Ieteicams īstenot paplašinātus pētījumus par pandēmijas ietekmi uz radošajām nozarēm labākai situācijas izpratnei;
- Ieteicams vairot ekonomiskā atbalsta iespējas kultūras jomas darbiniekiem un pārstāvjiem;
- Ieteicams turpināt tiešsaistes aktivitātes ar mērķi ļaut mākslai turpināties digitāli;
- Ieteicams plānot jaunu klātienes pasākumu organizēšanu pēc pandēmijas perioda, lai mākslinieki un sabiedrība var no jauna pielāgoties ierastākai dzīvei;
- Ieteicams plānot starptautiskus kultūras nozaru festivālus, lai no jauna apvienotu mākslu un sabiedrību.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Projekts “restART for ART” tiek finansēts ar Eiropas Komisijas “Erasmus+: Jaunatne darbībā”, kuru Latvijā administrē Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.